

HISTORISCHE KRING
Baerne

MAART 2025

N I E U W S B R I E F

Voor de eerste keer met een kopje koffie in de tuin gezeten, met een heerlijk zonnetje erbij. Het voorjaar komt er nu echt aan. Lekker weer om te wandelen of om een leuke excursie te maken. Kijk maar eens in deze Nieuwsbrief.

Sinds kort staat er een quiz op de HKB website: Wat weet u van de historie van Baarn. Leuk om uw kennis te testen en aan te vullen.

De vorige keer was er een verslag van Klaas Boer over de restauratie van een glas-in-lood raam van de HKB. Nu vertelt Ton van den Oudalder wat meer over de persoon die in dat raam staat afgebeeld: Christoffel Plantijn. Ook is er aandacht voor een Baarns kunstwerk en voor de opening van de tentoonstelling in de Oudheidkamer.

Als redactie is het altijd leuk om reacties op de Nieuwsbrief te krijgen. Mevrouw Mercia Vries heeft ons gemaïld over een activiteit voor kinderen dat haar moeder in 1956 organiseerde. De burgemeester was erbij en ook de krant en tv deden verslag van dit Trommelfestijn. Het was een hele happening!

Veel leesplezier en we hopen u te zien op de ledenvergadering.

Ans van Egdorn, Martin Hoogendoorn en Johanna Hébuterne

Algemene Ledenvergadering

Maandag 24 maart aanvang 20.00 uur Herberg van Paulus. Inloop vanaf 19.30 uur.

Een belangrijk agendapunt is het stemmen over de wijziging van de statuten en het huishoudelijk reglement.

Als op 24 maart het quorum niet gehaald wordt voor een geldige stemming, is er een tweede vergadering nodig. Deze vergadering is gewijzigd naar **28 april 2025**. Enig agendapunt zal de stemming over de statuten en het huishoudelijk reglement zijn. Voor deze tweede vergadering kunt u zich aanmelden bij secretaris@historischekringbaerne.nl

Wat weet u van de historie van Baarn?

Sinds deze week is er een nieuwe reden om de website van de Historische Kring Baerne te bezoeken: een quiz over historisch Baarn.

Hoe maken we geschiedenis aantrekkelijk, ook voor mensen die niet elke dag met de historie van hun woonplaats bezig zijn. Onze vrijwilliger Douwe van der Meulen kwam met het antwoord: een quiz over historisch Baarn, waarmee u zelf kunt vaststellen hoe groot uw historische kennis is. Douwe bedacht een flink aantal vragen, voorzag ze van zeer aannemelijke antwoorden en zocht er passende afbeeldingen bij. Samen met ICT-vrijwilliger Arthur Bouland ontstond er een interactieve quiz op de HKB-website.

De quiz is te vinden op www.historischekringbaerne.nl. Aan de rechterkant op de startpagina staat de quiz. Lees de

© MAART 2025 - HKB/Ans van Egdorn

vraag, klik op het rondje van het juiste antwoord en klik vervolgens op de knop 'Controleer antwoord'. We zijn benieuwd hoeveel vragen u goed heeft!

Voor mensen die de quiz graag op een mobiele telefoon of tablet spelen, is de knop 'Quiz op de mobiel' handig. Daarmee wordt alleen het quiz-gedeelte getoond.

De vragenlijst is nu nog beperkt, we willen deze in de toekomst voorzien van nieuwe vragen. Als u zelf een suggestie voor een vraag heeft, die een link met de historie van Baarn heeft, kunt u deze (het liefst met foto) aan communicatie@historischekringbaerne.nl mailen.

Kunststuk in de voortuin van het Lyceum

Fietsend over de Torenlaan valt het kunstwerk op op het voorterrein van Het Baarnsch Lyceum en de Waldheim Mavo. Het betreft het beeld in de "Kom van Oranje".

Op 25 oktober 2011 heeft toenmalig Koningin Beatrix, tevens oud-leerling, het beeld onthuld. De ceremoniële handeling bestond uit het onthullen van een plaquette. Het schoolgebouw ligt, iets hoger dan de weg, op een verhoogd grasplateau. Aansluitend op de aula is er een bordes aangelegd, waarbij het hoogteverschil naar de weg wordt overbrugd door twee luie traptreden.

De vijver is een waterbergingsvijver en wordt omringd door een smalle klinkeromloop en 45 Hollandse lindes.

De vormgeving en detaillering van de vijver sluit aan op de historische waterkommen in het aanliggende Baarnsche Bos (De Grote Kom en de Lindekom).

Het voorterrein is inmiddels geruime tijd in gebruik. Door de toepassing van water, grote bomen, hoogteverschillen, gras en hoogwaardige materialen heeft het terrein gelijk een uitnodigend karakter gekregen. Het terrein wordt vanaf de eerste dag intensief gebruikt. In de pauzes wordt rond de vijver geslenterd en op mooie dagen wordt er op het gras langs het water gezeten en gelegen. In de winter wordt door de leerlingen van de school op de vijver geschaatst en ook de schoolfeesten worden rond en op de vijver georganiseerd.

Paul Kingma is de maker van het beeld dat staat op een sokkel omsloten door twee vleugels midden tussen de gebouwen. Kingma stierf in 2013 op 81-jarige leeftijd.

Christoffel Plantijn (bijdrage van Ton van den Oudenalder)

De nieuwste aanwinst voor de Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne is een uniek glas-in-lood raam. Het gaat om een bovenlicht (raam boven de deur) van een bekende oude winkel in Baarn. Het betreft de Kantoorboekhandel van van der Ree in de Laanstraat. (zie Nieuwsbrief februari 2025). Gebruikelijk was het dat winkeliers vroeger op een of andere manier duidelijk maakten wat voor winkel in een pand zat. Denk bijvoorbeeld aan de gaper bij de apotheek, of de kapperspaal, de rood, wit blauwe zuil aan de gevel van de kapper.

Zo hadden boekhandels ook vaak een duidelijke herkenning. Meestal was dit een passer of het portret van de meesterdrukker/uitgever Christoffel Plantijn.

Wie was Christoffel Plantijn?

Hij was een zeer invloedrijke boekdrukker en uitgever van Franse afkomst. Hij werkte in Antwerpen en Leiden. Plantijn vestigde zich in 1549, op dertigjarige leeftijd, in Antwerpen. In 1555 opende hij een eigen drukkerij aan de Groenmarkt. Toen Plantijn naam gemaakt had telde deze grootste drukkerij van Europa 22 persen en meer dan 80 werknemers. Bij de drukkerij hoorden boekhandels in Antwerpen, Parijs en Leiden. Hij had op zijn loonlijst de grootste geleerden en de beste vaklui uit zijn tijd staan. *Schilderij van de hand van Peter Paul Rubens van Plantijn.*

Wie in die tijd zelf wilde drukken had daarvoor toestemming van de overheid nodig. Op 18 februari 1555 verleende de Raad van Brabant hem een licentie. De wet schreef ook voor dat een drukker toestemming

moest vragen voor elke uitgave die hij wenste te drukken. De zogenaamde privileges. Daarmee had een drukker voor een afgesproken periode het alleenrecht om dat werk te drukken. Vanaf 1557 droegen de titelpagina's van zijn uitgaven het bekende drukkersmerk met de passer en het motto 'Labore et Constantia': door arbeid en standvastigheid'. De naam De Gulden Passer vond hij passend voor zijn drukkerij.

De drukkerij van Plantijn

Begin 1562 ontving de staf van de landvoogdes Margaretha van Parma een anoniem bericht dat in de drukkerij van Plantijn verboden literatuur aanwezig zou zijn. Zij droeg de schout op onderzoek te doen. In de drukkerij worden 1000 gedrukte exemplaren van een calvinistisch geïnspireerde *Briefve instruction pour prier* aangetroffen. Plantijn zelf is dan al zes weken afwezig, hij is bij zijn vriend Porret in Parijs. De schout had het onderzoek met tegenzin gedaan en probeerde in brieven aan Margaretha van Parma Plantijn te verdedigen. Vanaf dat moment liepen de zaken niet zo heel goed meer. Soms ging Plantijn failliet en krabbelde dan toch weer op. Na zijn dood ging de drukkerij over op zijn schoonzoon Jan Moretus. De drukkerij bleef zodoende enkele generaties in de familie. Uiteindelijk werd de drukkerij in Antwerpen in 1866 gesloten. Maar de inventaris bleef in het pand gelukkig behouden. In 1876 werd het een museum, het museum Plantin-Moretus.

Dit museum aan de Groenmarkt in hartje Antwerpen is zeker een bezoekje waard.

Met Stichting Utrechtse Kastelen naar Kasteel Sterkenburg.

Op zaterdag 3 mei a.s. wordt er een excursie (op basis van eigen vervoer) georganiseerd door de Stichting Utrechtse Kastelen. 's Morgens wordt er begonnen met een bezoek aan Rhijnstein, een landgoed in Cothen, aan de Kromme Rijn. Nadat er

genoten is van de lunch in het Rosarium in Doorn (inbegrepen) wordt er vertrokken naar Kasteel Sterkenburg.

Aanmelden voor de excursie kan door het overmaken van € 45,- (voor donateurs van de Stichting Utrechtse Kastelen) of € 50,- (voor niet-donateurs) op bankrekening NL37 INGB 0004 5969 60

t.a.v. Stichting Utrechtse Kastelen o.v.v. voorjaarsexcursie 2025, naam en aantal personen. Na betaling zal het programma worden toegezonden.

Aanmelden kan tot uiterlijk 18 april.

Verdere informatie is te verkrijgen bij bestuurslid louis@stroof.nl tel. 06 - 504 966 34 en op de website www.utrechtsekastelen.nl

Tromgeroffel in Baarn

(Naar aanleiding van de mail van mevrouw Mercia Vries-Lengers dit stukje Baarnse geschiedenis)

Het was in de zomervakantie van 1956, nog niet iedereen ging toen op vakantie, dus was hij vaak lang en saai. Maar dat gold niet voor dat jaar. Baarn kwam op tv en roffelde om de aandacht van de kijker in het hele land. Hier even geen verveling, ondanks het feit dat niet ieder kind het even breed had. De kinderen maakten met behulp van 2 lege

conservenblikjes, een touwtje en 2 stokjes een provisorische trommel en liepen trommelend over straat.

Mevrouw E. Lengers-Roos, inwonster van Baarn, kreeg een lumineus idee. Het enthousiaste getrommel liet zij uitlopen op een heuse wedstrijd, wie kon er het mooist trommelen? Zij organiseerde samen met de buurtdames een groot festijn voor de buurkinderen van 4 tot 13 jaar (Kerkstraat, Weteringstraat, Melkpad, Dalweg en Brinkstraat). De kinderen vormden clubjes en kregen startnummers voor de wedstrijd.

Op 24 augustus was het zover, 651 kinderen deden mee, de jongste was 2 jaar. Zij moesten, per clubje, al trommelend keurig marcheren door de Brinkstraat, onder het toezien van een deskundige jury.

Thuis hadden veel ouders flink meegewerkt met het maken van vaandels en banieren, maar ook mutsjes en leuke jasjes. Op de banieren stonden namen als 'De Blikkeniertjes', de 'Blikbeukers' en nog vele andere mooie namen. Het werd een hele show.

Burgemeester van Beeck Calkoen en zijn vrouw waren aanwezig, de Baarnsche Courant was er, sponsors als Seven-Up met een wagen en Phonogram, dat zelfs een plaat van het gebeuren opnam. Er werden prijzen uitgedeeld voor de beste trommelaars en de origineelste kleding, gesponsord door de winkeliers.

Ieder kind ging met een prijsje naar huis, moe en voldaan.

Opening tentoonstelling "De kerk op de Brink"

In de Oudheidkamer van de Historische Kring werd op 1 maart de tentoonstelling geopend. Na een korte toespraak overhandigde de voorzitter van de Stichting Carillon, de heer Schram, een boekje over het carillon aan Ton van den Oudalder. Extra aandacht kreeg hij ook van burgemeester Mark Röell. Hij vertelde dat Ton na meer dan dertig tentoonstellingen te hebben samengesteld, stopt bij de HKB in verband met zijn aanstaande verhuizing. Door het luiden van de bel werd vervolgens de overzichtstentoonstelling over de geschiedenis van de Pauluskerk geopend.

Veel leden en belangstellenden waren deze morgen aanwezig en bezichtigden na het officiële gedeelte de expositie.

Met veel informatie over de geschiedenis van de kerk, extra aandacht voor het carillon en een panoramaschilderij van de Brink, gemaakt door Albert van der Heide, is het een mooi overzicht van het oudste stenen gebouw van Baarn.

Foto: Caspar Hurdeman

Wandelexcursie Geologisch Museum Hofland

In Geologisch Museum Hofland is van alles te ontdekken over de samenstelling, bouw en geschiedenis van de aarde met speciale aandacht voor het ontstaan van het Gooi.

Het museum organiseert een aantal wandelexcursies, onder begeleiding van gidsen, die met name gericht zijn op aardkundige en archeologische zaken. De excursies vinden plaats in combinatie met een bezoek aan het museum.

De excursies starten om 13.30 uur met een rondleiding door het museum, met name in de hoek waarin het Goois verleden wordt belicht. Om 14.30 uur vertrekken de deelnemers onder begeleiding van de gids voor een wandeling over de Zuiderheide. Het gaat om een wandeling van 5 km., langs zandafgravingen, stuwwallen, stuifzanden en grafheuvels. Om 16.00 uur keert het gezelschap weer terug in het museum.

De excursies zijn gepland op: 12 april, 8 juni, 9 augustus, 12 oktober en 13 december 2025

Aanmelding is in verband met de beperkte groepsgrootte nodig! Dit kan tot één week voorafgaand aan de datum van de excursie. Meer informatie over de wandelexcursie en overige activiteiten op:

www.geologischmuseumhofland.nl

Adres: Hilversumseweg 51, 1251 EW Laren.

Open op: woensdag, vrijdag, zaterdag en zondag van 13.00 – 16.30 uur.

Agenda

- 1 maart t/m 25 augustus** **Tentoonstelling “De kerk op de Brink”**
Oudheidkamer van de Historische Kring Baerne, Hoofdstraat 1a .
Openingstijden: woensdag van 14.00 – 16.00 uur en
zaterdag van 11.00 – 13.00 uur
- 24 maart** **Algemene Ledenvergadering Historische Kring Baerne** in de
Herberg van Paulus, Stationsweg 16.
Aanvang 20.00 uur, zaal open om 19.30 uur
Wordt het stemmingsquorum voor wijziging statuten en
huishoudelijk reglement niet gehaald, dan wordt de tweede
ledenvergadering gehouden in de Oudheidkamer op 28 april.